

ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ДО РОЗШИРЕНОГО ВІДТВОРЕННЯ

ПЕРЕПЕЛИЦЯ Ю.К., АСПИРАНТ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

У статті розглядається державна фінансова підтримка та її важлива роль у агропромисловому комплексі. На прикладі Харківської області було розглянуто стан сільськогосподарських підприємств, надану державну підтримку с/г виробництву за рахунок бюджетних дотацій. Були зроблені певні висновки з пропозиціями до них.

In the article the state financial support, its influences and a role of agriculture are considered. On an example of the Kharkov region the condition of the agricultural enterprises has been considered, the state support due to budgetary grants is given. The certain conclusions have been done with offers to them.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Нинішня світова фінансово-економічна криза в Україні набула особливо гострої форми. Вона прокралася у всі галузі, не обминула і сферу АПК. Знижуються обсяги виробництва, галузь тваринництва занепадає, внаслідок чого країна стає імпортерозалежною від м'ясної продукції, в галузі рослинництва вирощування деяких культур стає нерентабельним, а зношеність та застаріла техніка призводить до погіршення якості продукції, що тим само не відповідає міжнародним стандартам якості, а це в свою чергу знижує конкурентоспроможність на внутрішньому та світовому ринку.

Сучасне сільськогосподарське виробництво великою мірою залежить від державної підтримки. Державна бюджетна підтримка повинна сприяти збільшенню обсягів виробництва продукції, забезпечити безперервність кругообігу основного й оборотного капіталу, надавати конкурентоспроможності продукції на внутрішньому і світових ринках, поліпшувати життя аграріїв, активно впливати на процеси відтворення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у теорію та методологію фінансового забезпечення аграрної сфери зробили такі вчені, як В.Я. Амбросов, В.Г. Андрійчук, В.П. Горьовий, О.Є. Гудзь, М.Я. Дем'яненко, В.К. Збарський, Ф.В. Іваніна, Т.Г. Маренич, В.Я. Месель-Веселяк, П.Т. Саблук, та інші науковці.

Цілі статті. Метою дослідження є аналіз бюджетного фінансування сільськогосподарських підприємств Харківської області та виявлення резервів підвищення його ефективності.

Виклад основного матеріалу. Як зазначає Т.Г. Маренич "За допомогою держави в аграрній галузі необхідно цілеспрямовано формувати напрямки нагромадження і споживання, через які забезпечується нарощування виробничих фондів, оборотних коштів, споживчий та платоспроможний попит. Вже зараз державна підтримка і відповідний механізм повинні допомогти галузі та регіонам виробити економічні цілі, що передбачають зростання виробництва конкурентоспроможної продукції, стабілізацію економічного та фінансового положення, відродження соціальної інфраструктури села" [1, с. 18].

В багатьох країнах світу плідно застосовується державна підтримка аграріїв, що дає позитивні результати розвитку цієї галузі, адже сільське господарство обумовлене сезонністю виробництва та реалізації продукції.

За допомогою державної фінансової підтримки, можна вплинути на процеси відтворення, та покращити фінансовий стан сільськогосподарських підприємств, адже розширене відтворення зможе вирішити набуваючу проблему продовольчої безпеки країни. На процеси відтворення можна вплинути за допомогою бюджетних дотацій у сільське господарство, зменшення відсоткових ставок по кредитах, врегулювання цін на с/г продукцію, адже вона буває нижчою за собівартість цієї продукції, державна підтримка лізингових технологій для аграріїв, бо фізичне старіння основних засобів випереджує їх оновлення. Сільськогосподарські виробники повинні відчувати захист з боку держави, бо самотійно на сучасному етапі вирішити багато складних питань занадто важко.

* Науковий керівник д.е.н., професор В. Я. Амбросов.

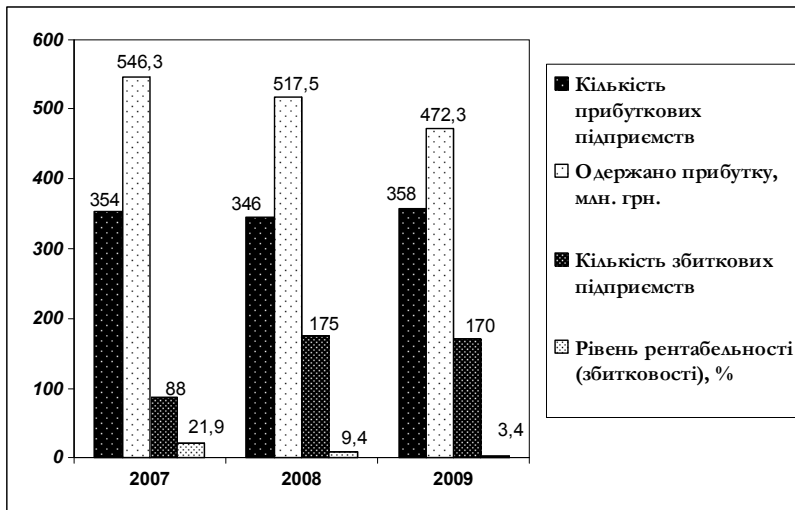

Рис. 1. Економічні результати сільськогосподарського виробництва Харківської області за 2007-2009рр.

Джерело: [2, с.22; 3, с.36; 4, с.27].

Дивлячись на рисунок 1, ми помічаємо, що кількість підприємств щороку зростає, але одержані прибутки знижуються і рентабельність залишається нестабільною.

Одним із основних напрямів підтримки сільськогосподарських товаровиробників є бюджетна тваринницька дотація й державна підтримка виробництва продукції рослинництва.[5]

Таблиця 1

Державна підтримка сільського виробництва за рахунок бюджетних дотацій у Харківській області за 2007-2009рр.

Роки	Рослинництва, тис.грн.	Тваринництва, тис.грн.
2007	28684,7	38902,5
2008	40498,4	40890,4
2009	2587,1	10794,6

Джерело: [2, с. 81,82; 3, с. 109,111; 4, с.88,90]

З представленої таблиці ми можемо спостерігати, що з кожним роком державна підтримка сільського виробництва за рахунок бюджетних дотацій занадто зменшується, тобто державну підтримку сільськогосподарські підприємства практично не відчують, вони змушені самостійно вирішувати фінансові питання.

Щорічна зміна порядків та механізмів виділення коштів з державного бюджету, їх громіздкість, запізніле затвердження й внесення до них неодноразових змін протягом року спричиняє несвочасне одержання коштів державної фінансової підтримки та неефективне їх використання і повернення в кінці року до державного бюджету[5].

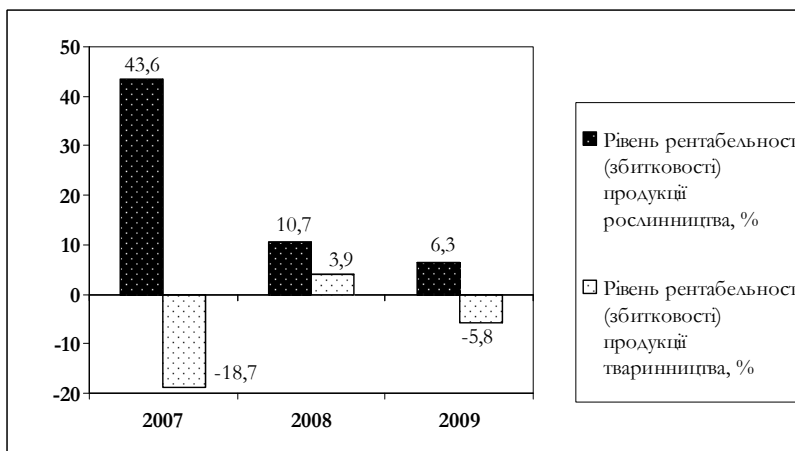

Рис. 2. Рівень рентабельності реалізації сільськогосподарської продукції у Харківській області за 2007-2009рр.

Джерело: [2, с.24; 3, с. 38; 4, с. 29]

Розглянувши рисунок 2, можна зробити висновок, що за останні 3 роки, галузь тваринництва, порівнюючи з рослинництвом знаходиться в занепаді, тобто нерентабельна. Лише в 2008 році спостерігалось невелике поживлення в галузі тваринництва.

На думку М.Я. Дем'яненка, розв'язання проблем в аграрному секторі економіки, в умовах обмеженості коштів бюджету, можливе на основі концентрації державної фінансової підтримки та вибору й поетапного розв'язання першочергових проблем із виробництва стратегічних видів сільськогосподарської продукції [6].

Ми погоджуємося з цією думкою, бо фінансова підтримка галузі рослинництва та тваринництва це запорука продовольчої безпеки нашої країни. Особливу увагу треба звернути на велику диспропорцію галузі тваринництва від галузі рослинництва.

Як зазначає В.Я. Амбросов "Практика свідчить про недофінансування сільськогосподарських підприємств через недоодержання дотацій, компенсацій, відшкодування ПДВ, нестачу інвестицій. Фінансування здійснюється в незначних обсягах. Тому держава зобов'язана встановити жорсткий мораторій на проходження фінансових ресурсів із бюджетів безпосередньо до кожного сільськогосподарського підприємства, включаючи фермерські господарства. Система фінансової підтримки має бути цілком адаптованою до особливостей регіонів і умов функціонування підприємства" [7, с. 28].

Висновки. Незадовільний стан сільськогосподарських підприємств, низький рівень рентабельності, велике відставання галузі тваринництва від галузі рослинництва, зменшення обсягів фінансування з боку держави, все це значною мірою стримує процес розширеного відтворення. В результаті ми маємо низькорозвинуту галузь АПК, хоча вона має великий потенціал для розвитку в майбутньому і може вивести країну з затяжної кризи, тому підтримка агропромислової галузі повинна стати для влади першочерговою.

Література.

1. Маренич Т.Г. Трансформаційна динаміка та механізми економічного регулювання агроформувань (питання теорії, методології, практики): Монографія. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 454 с.
2. Статистичний бюлетень "Основні фінансово-економічні показники роботи с/г підприємств" за 2007 рік / Державний комітет статистики України / Головне управління статистики у Харківській області : Відп. за вип. О.Ф. Бічуєва. – Х., 2008. –109 с.
3. Статистичний бюлетень "Основні фінансово-економічні показники роботи с/г підприємств" за 2008 рік / Державний комітет статистики України / Головне управління статистики у Харківській області : Відп. за вип. Ю.М. Хлудеева. – Х., 2009. –113 с.
4. Статистичний бюлетень "Основні фінансово-економічні показники роботи с/г підприємств" за 2009 рік / Державний комітет статистики України / Головне управління статистики у Харківській області : Відп. за вип. Ю.М. Хлудеева. – Х., 2010. –118 с.
5. Збарський В.К., Горьовий В.П. Державна підтримка сільського господарства / В.К. Збарський, В.П. Горьовий // Економіка АПК . -2010. -№4. – С. 74-80.
6. Дем'яненко М.Я., Іваніна Ф.В. Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможного аграрного виробництва / М.Я. Дем'яненко, Ф.В. Іваніна // Економіка АПК. -2009. – №9. – С. 3-9.
7. Амбросов В.Я. Фінансова стабілізація розширеного відтворення в аграрному секторі економіки / В.Я. Амбросов // Агроінком. – №7-8. – 2007. – С. 26-28.